

LA SÉQUIA PARTICULAR D'ANTELLA. SEGONA PART. EL CADASTRE.

ALEJANDRO CONEJERO NOGUERA

Assut de la Gola i naixement de la sequieta d'Antella.

Entrada de la sequieta a la casa de les comportes. Partida de la Gola.

“El Catastro fue, desde su origen, una amenaza frente a los privilegios porque permitía al Estado conocer mejor los verdaderos perfiles de la riqueza inmobiliaria y, por tanto, establecer sistemas tributarios más justos y más progresistas en los que pagasen más los que más tenían.”

“En el moment on les primeres civilitzacions començaren a assentar-se en el territori i començaren les tasques agrícoles amb les delimitacions parcel·làries individuals, va sorgir la necessitat de registrar-les en arxius per a la seua permanència perquè d'aquesta manera es legalitzava la propietat del tros de terra de cada individu. Naixia el «cadastre», controlat per les autoritats politicoreligioses en l'antic

Egipte i Mesopotàmia, bressol de l'agricultura.”

“SERVI TULI, en l'antiga Roma, va instaurar el CENSUS ROMANO, amb la finalitat d'imposar el TRIBUTUM SOLI (Tribut a la propietat)”.

Un altre exemple de primitiu cadastre serà el **“DOMESDAY BOOK”** (registre del Gran Cadastre) d'Anglaterra.²

“Fue la intención del conquistador de registrar el valor de sus conquistas y permitir asesorarse sobre su potencial para recaudar impuestos. Los registros mostraban los nombres de los propietarios, área, forma de ocupación, usos de la tierra, número de ocupantes, cantidad y tipo de ganados. El registro no estaba

1 <https://www.coam.org/media/Default%20Files/fundacion/biblioteca/revista-urbanismo/docs/revista-urbanismo-n6-pag97-99.pdf>.

2 <https://catastropiaurbana.blogspot.com/2013/07/historia-del-catastro.html>

apoyado en mapas, lo que ha sido la condicionante fundamental para el desarrollo catastral inglés.”

Un altre cas, ja més perfeccionat, és el model **prussià** que entre altres coses diu“

“Tuvo gran influencia el modelo prusiano que se basaba en un doble registro de las fincas: en el libro catastral (flurbuch) se describía el estado material de las parcelas y en el registro de la propiedad (grundbuch) se registraban sus características jurídicas, con un sistema de comunicación entre ambos que garantizaba la correspondencia de los registros. Por ello se partía de mediciones muy exactas y un amojonamiento completo de las parcelas, unida al concepto de valor jurídico probatorio de los registros y a la garantía del Estado sobre los mismos.”

En la revista LA LLOCA núm. 17 corresponent a l'any 2020 (pàg. 46-57) vaig treballar, encara que molt esquemàticament, sobre la sequieta del poble. En aquell treball vam veure el seu itinerari des del seu naixement en la partida de la **GOLA** per mitjà d'un assut ara reconstruït amb un altre tipus de pressa, pels efectes de la **PANTANADA** d'octubre de 1982, on al seu marge dret també naix la séquia d'Escalona que rega el terme veí de Sumacàrrec. Després vam veure el seu recorregut (7,500 Km) fins a la desembocadura en la Séquia Reial del Xúquer en la partida del Racó.

Vista aèria de l'assut de la Gola.(1956)

També vam fer una aproximació als motius de la seua construcció i, encara que no sabem la seua data exacta, es parla d'una “possible” construcció de l'època andalusí segons els historiadors valencians que han estudiat el tema. Ha sofrit diversos desperfectes per les avingudes del Xúquer com ara, la de la riuada de sant Carles de 1864 (4-11-1864) i la darrera d'octubre de 1982. Un document de 1616, acabada de fer la repoblació del lloc d'Antella, ens parla d'una de les desfetes documentades de la sequieta que transcrivim en l'annex del present treball.

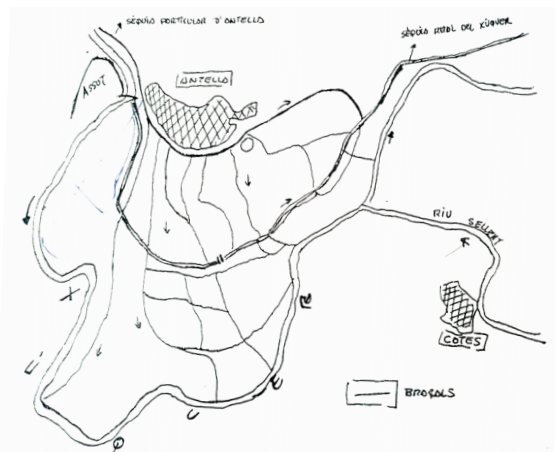
Així mateix, la sequieta, en el seu recorregut, a banda de l'itinerari principal, es divideix en braçals majors i les seues ramificacions corresponents menors i filloles, amb la finalitat última de portar l'aigua als camps de conreu en les diverses partides del terme.

Braçal del Mig

Braçal del Clot de Coles

Esquema dels braços de l'Horta Major abans de la pantanada d'octubre de 1982

Les eres d'Antella i, per sota la carretera, la primitiva horta islàmica.

La primera referència de la sequieta, ara ben documentada, es troba a la **CARTA POBLA de 1609**, redactada per motiu de l'expulsió dels moriscos valencians i la posterior repoblació per elements cristians formats per aragonesos, mallorquins i gent dels voltants d'Antella, com ara de Castelló de la Ribera, L'Alcúdia i altres llocs, com testimonien els seus cognoms que ens han aplegat a través de la referida Carta Pobra⁴.

El motiu de la seua construcció era per portar aigua i regar el marge esquerre del riu a les partides al·luvials de l'actual horta d'Antella. Una vegada construïda la séquia, anirien conreant-se les diferents parcel·les agràries, amb el conreu d'hortalisses, blat, algunes moreres i herbacis per al ramat, element imprescindible per a l'agricultura de l'època.

Malauradament no hem trobat cap documentació anterior al segle XVI per saber com es trobava dividida la zona de regadiu, però de l'any 1612 sabem que les partides del terme eren les següents:

HORTA BAIXA; PLA DE LES VINYES;
ARROSSARS; ORÓ; ALGOLETGES DE
L'ASSUT; MUNTANYA; FONTETA D'ALTRES.

També tenim dels anys posteriors a la repoblació llistats de compra i venda de cases i horts, cosa que ens ha permès de reconstruir alguns noms d'aquells primers antellans-antellanes que repoblaren o se n'anaren del terme d'Antella. Ací fem un exemple:

Compra d'una casa en «lo carrer nou». 1687.
MAGDALENA GARCIA .Viuda de Josep Crua
Una casa en lo carrer nou, amb els límits següents:
Ignacio Garcia
Valero Talens
Lluís Crua
Import de la transacció: 30 Lliures

Hortalisses, conreus per al bestiar, moreres, alguns tros d'arròs, devien ser els productes bàsics de l'agricultura antellana d'aquells moments que després serien substituïts per la morera; el conreu intensiu de l'arròs⁶ i, finalment, l'últim serà substituït pel taronger⁷.

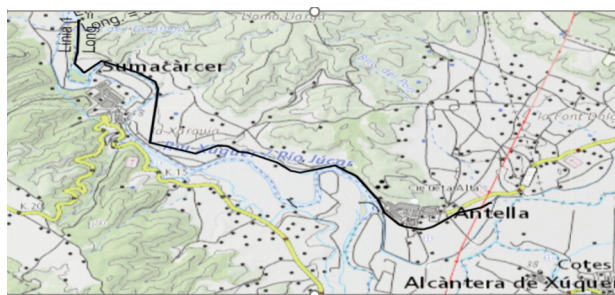
4 Els pobles valencians celebren amb festes extraordinàries les commemoracions dels aniversaris de les CARTES POBLES, que si bé són esdeveniments històrics d'un moment determinat, també representen l'extinció d'una altra cultura amb formes de viure i aprofitament més racional de l'espai on s'establiren i crearen una zona de conreus -de subsistència- però que ha perdurat fins als nostres dies, com ara la creació d'espais de conreu tot aprofitant les terres fèrtils del Xúquer i fiant-les en mode de producció. I sobretot, creant la xarxa dels regs històrics valencians.

5 BENETÓ, Valerià...

6 Com demostra el plànol que he inserit en el present treball.

7 Amb el seu impuls a la dècada dels anys seixanta del segle XX.

L'aprofitament de la sequieta tenia també unes altres finalitats com podem veure en la fotografia de l'esquerra, com era la zona de "bugaderia" i lloc de reunió social, encara que només realitzada per les dones que acudien a fer la "bugada" en el llavador del carrer del Raval. Lloc que, una reforma urbanística **sense cap fonament**⁸ se'l va emportar per davant. Una altra de les funcions de la sequieta i també imprescindible, era la construcció del molí que tancava el circuit de la sequieta, per a moldre el blat i l'arròs. No sabem tampoc com estava distribuïda la propietat en aquells primers temps, encara que per algunes notes que s'han conservat dels primers moments de la conquesta feudal catalana-aragonesa del segle XIII tenim els noms dels nobles que van rebre terres en la zona de la Xarquia. Només serà a partir de la CARTA POBLA, que sabem com es va repartir la terra en el terme a favor dels repobladors⁹ que ocuparen els llocs dels moriscos expulsats. Establiments redactats sota la forma legal del moment de l'**emfiteusi**.¹⁰

Recorregut de la sequieta des de la partida de la Gola fins a la desembocadura en la Séquia Reial del Xúquer en la partida del Racó.

RECORREGUT SEQUIETA	COTA NAIXEMENT	COTA DESEMBOCADURA	% PENDENT ¹¹	POLÍGON ZONA REGABLE	HEC.
7.830 m.	50,32 m.	35,14 m.	0,67133	13,00	278,58

El mapa següent correspon al terme d'Antella de 1878 on podem veure les terres dedicades al conreu de l'arròs en color violeta, per davall de la Séquia Real i les terres d'horta al seu damunt. Seria el conreu principal fins a la segona dècada dels anys seixanta del passat segle, el qual aniria substituint-se progressivament pel conreu del taronger.

8 Açò és un aspecte molt "peculiar" dels valencians, és a dir, destruir un patrimoni provinent d'un context històric molt diferent als dels nostres dies, però patrimoni al cap i a la fi.

9 Benetó, Valerià...

10 L'emfiteusi (del llatí *emphyteusis*, amb el mateix significat, derivat del grec *ἐμφυτεύω*, [1] "empeltar", "plantar", i per extensió "introduir", "implantar", "establir a" [2]) és una figura jurídica que suposa la cessió del domini útil (dret d'ús) d'un bé immoble a llarg termini a canvi d'un pagament anual que s'anomena «cànon» o «cens». [3] És un concepte oposat a l'alou, en el qual l'alouer té el domini complet, és a dir, tant el domini directe (propietat), com el domini útil (dret d'ús). L'emfiteusi és present en el Dret català, i prové del Dret romà.

L'emfiteusi porta la divisió del domini entre el domini directe –el propietari del bé– i el domini útil –la persona que pren i usa la finca. El no pagament del cànon per part del titular del domini útil pot comportar la confiscació del bé per part del titular del domini directe.

A l'hora d'establir la cessió del dret d'ús es determina un cert període –en molts casos perpetu– i la posada en valor, generalment agrària, de l'immoble. També es pot donar el cas que en finalitzar el contracte d'emfiteusi el domini directe (la propietat) passi a l'emfiteuta.

L'emfiteuta pot fer valer el seu dret davant de qualsevol que interfereixi en el seu domini útil. Aquest fet inclou, com és lògic, l'eventual interferència del propietari del bé: d'aquesta manera, amb el contracte d'emfiteusi també es transmeten les facultats que porta el domini.

L'emfiteusi fou un procediment especialment usat per garantir la colonització de les terres conquerides als andalusins a la Catalunya Nova, al Regne de València i a les Illes Balears.

Habitualment el primer emfiteuta restablia (parcel·lava) les terres en porcions menors, la qual cosa duia implícita la creació d'un nou nivell emfiteutic que se superposava a l'anterior i que es podia reproduir novament fins que el sobrant restant amb prou feines assegurava una precària subsistència del posseïdor del domini útil.

Aquest sistema de relacions de subordinació, que substituïa a la figura dels serfs de l'alta edat mitjana, però que romangué a la Catalunya Vella, estructurà un model feudal aparentment restringit a la propietat de la terra i basat en el pacte entre persones lliures, però a la pràctica configurà un model d'extracció i apropiació esglaonat dels rendiments agraris que empobria el món rural. Aquest, en moments de carestia i combinat amb el complex sistema fiscal i d'exaccions feudals, posava en qüestió les possibilitats de supervivència dels pagesos, cosa que fou la principal causa de les revoltes socials agràries medievals en els llocs on aquest procediment era hegemònic.

<https://ca.wikipedia.org/wiki/Emfiteusi>

11 L'abolició de l'emfiteusi en Antella es produirà en 1857. On els llauradors del poble adquireixen la propietat plena dels béns. Vint anys després de l'abolició legal del feudalisme en 1837.

La sequieta per la partida de la Xarquia. Al Fons el Castell de Sumacàrcer, centre del “Hisn” del districte castral.

EL RÈGIM DE PROPIETAT de la TERRA.

Els nous repobladors “**que hui són i per temps seran**”, com diu la Carta Pobla, fruïen d’un règim de propietat compartit entre ells i el Baró d’Antella. Els primers tenien el **domini útil de la terra o de la casa** que habitaven i el Baró tenia el **domini directe** dels béns. Aspecte jurídic que responia al nom d’ **EMFITEUSI**, que serà el tipus de règim de la propietat que perdurarà fins a l’abolició del feudalisme al llarg del segle XIX¹². Els pagaments anuals de les propietats, els censos (les actuals contribucions) les conservava el Baró, a través del llibre padró o **capbreu** on s’anotaven els canons anuals.¹³

L’abolició del feudalisme pel liberalisme del segle XIX i la construcció del nou Estat implicava l’aportació d’impostos per al seu funcionament per una part i, per l’altra, el coneixement real de la riquesa del país per poder portar a terme la imposició dels impostos corresponents. També es creaven jurídicament els nous models de la propietat dels béns immobles amb la progressiva li-

quidació legal de la forma de propietat compartida de la qual hem escrit abans i que serà motiu d’un pròxim treball de LA LLOCA quan parlem sobre la finalització legal del feudalisme al nostre poble. Però primer calia saber la situació real del país i el mètode era la creació d’un **cadastre a nivell de tot l’Estat**; procés que s’iniciava a les acaballes del segle XVIII amb les polítiques de les monarquies absolutistes -amb la creació dels Estats moderns- amb l’ajuda de polítics i pensadors que la història coneix com a Il·lustrats.

Romana i mostra de llibre padró on s’anotaven els pagaments dels censos al Baró d’Antella.

A la segona meitat del segle XVIII amb el model de les monarquies absolutes ja s’havien fet intents seriosos de crear un cadastre d’àmbit nacional amb la finalitat, també, de sufragar les despeses de la monarquia però en aquell moment l’oposició de la noblesa terratinent va impedir la seua creació.

El primer intent de la confecció d’un cadastre modern espanyol sorgeix d’una forma punitiva, el confeccionat per JOSÉ PATIÑO¹⁴, que va establir el cadastre després de l’ocupació¹⁵ de

12 L’abolició de l’emfiteusi en Antella es produirà en 1857. On els llauradors del poble adquireixen la propietat plena dels béns. Vint anys després de l’abolició legal del feudalisme en 1837.

13 Els pagaments es feien en dues etapes, per Sant Joan i per Nadal.

14 PATIÑO, José (1676-1736).Ministre de Felip V. SuperIntendent de Catalunya

15 La Guerra de Successió.

Catalunya perquè el Principat contribuïra a les arques de Castella. En València s'implantaria L'EQUIVALENT, però encara no són cadastres pròpiament dits, ja que no es basen en les delimitacions i bases jurídiques d'un cadastre contemporani.

Basant-se en aquest document el Marqués de La Ensenada¹⁶ confeccionaria el cadastre¹⁷ que porta el seu nom per al Regne de Castella, que no va quallar per l'oposició de la noblesa, ja que era un registre en mans de la Monarquia amb finalitat de recaptació real. Però era un treball exhaustiu per al coneixement de la riquesa del país. Senzillament, va dormir en un calaix. Altres països del nostre entorn també van anar desenvolupant diversos models de cadastres al llarg del segle XVIII amb les noves aportacions de les tècniques d'agrimensura i els avanços topogràfics. Un exemple seria el model prussià. Però el model més desenvolupat serà el ca-

dastrè francès també anomenat “**cadastre napoleònic**” que ficava les bases, encara que amb algunes mancances, per al desenvolupament dels posteriors cadastres europeus i sobretot, el del model espanyol.

EL CAS ESPANYOL.

Després de la confecció del cadastre d'Ensenada per al Regne de Castella (1750-1754) i la **NO APLICACIÓ** per l'oposició de la noblesa terratinent i l'Església, cal esperar a la segona meitat del segle XIX per a veure la confecció d'un **pre cadastre** amb les reformes fiscals dels ministres Alejandro MON¹⁸ i de Ramón de SANTILLÁN¹⁹ en (1845)²⁰ amb la Presidència del govern del conservador Ramón Narváez sota el regnat d'ISABEL II, que promogueren la primera i principal reforma fiscal del liberalisme espanyol amb la promulgació de la LLEI sobre la “CONTRIBUCIÓN SOBRE BIENES IMMUEBLES, CULTIVO Y GANADERIA”²¹ d'on va nàixer el règim dels

16 **Zenón de Somodevilla y Bengoechea, I marqués de la Ensenada** nota 1 (Hervias, 20 de abril de 1702-Medina del Campo, Valladolid, 2 de diciembre de 1781)

17 La forma de realización de este llamado Catastro de Ensenada, era bastante curioso y alentaba el fraude. El procedimiento comenzaba con la comunicación a las justicias de la fecha de llegada del intendente y la audiencia. Después se convocaba al cura, los alcaldes, uno o dos regidores, el escribano del ayuntamiento y varios vecinos elegidos por éstos como peritos, a los cuales el intendente podría añadir otros dos peritos de pueblos vecinos. La junta así formada respondía a un interrogatorio de 40 preguntas generales sobre el pueblo, sus producciones, precios de los productos, gastos de producción, etc. Esto constituía las llamadas respuestas generales. El resultado era la nota de valor de las tierras del término municipal, con la cual se calculaba el producto de las parcelas.

Terminadas las respuestas generales se publicaba un bando pidiendo a los vecinos que presentaran declaraciones por escrito y firmadas de todos sus bienes, derechos, rentas y cargas. Estas relaciones eran recogidas por los justicias. Las relaciones eran sometidas a comprobación.

Terminados los documentos del catastro de un pueblo era enviado al intendente de la provincia para elaborar los Mapas provinciales. Los problemas españoles de la era moderna, básicamente el llamado “fraude” y “ocultación”, derivados del hecho de no tener un sistema de registro de las transmisiones inmobiliarias adecuado dando origen a una cantidad enorme de parcelas segregadas de otras originales y no tributando por no encontrarse registradas en el catastro, obligó al gobierno a un enorme esfuerzo económico para la realización de un Catastro integral.

18 Alejandro Mon (1801-1882) Ministro de Hacienda.

19 Ramón de Santillán (1791-1863) Ministro de Hacienda

20 La reforma tractava d'introduir els principis tributaris liberals: Legalitat, Suficiència i Generalitat amb la fi d'implantar un sistema fiscal unificat per a tot el país. Es va donar més importància als impostos directes que als indirectes sobre la base de cinc impostos:

Impuestos directos

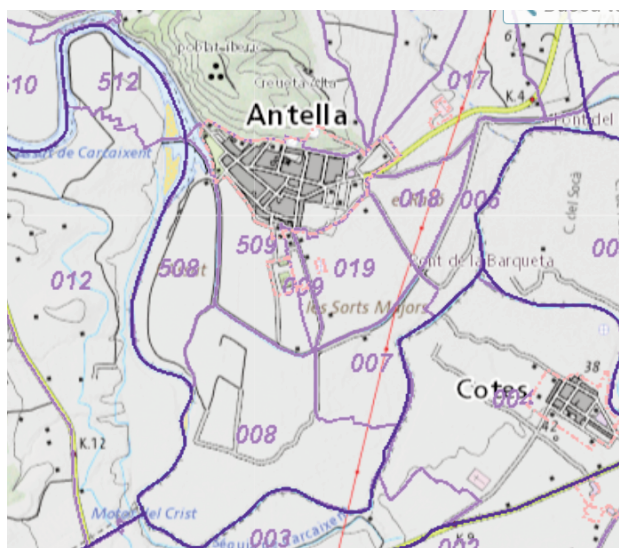
- Contribución sobre bienes inmuebles, cultivos y ganadería: según las previsiones presupuestarias debía cubrir aproximadamente el 25% de los ingresos del Estado.
- Subsidio industrial y del comercio: Gravaba las actividades industriales y comerciales, dividiéndose en dos partes, una fija y otra variable proporcional.
- Derecho de inquilinato, cuya vigencia apenas llegó a un año.

Impuestos indirectos

- Impuesto de consumo de especies determinadas, rentas de estancos y monopolios (tabaco, sal y loterías) y el gravamen del consumo de bebidas alcohólicas, el aceite de oliva, el jabón y la carne.
- Derecho de hipotecas, gravaba la transmisión, arrendamiento y el establecimiento de cargas sobre bienes inmuebles.

Junto a estos impuestos también tenían importancia destacada las rentas de aduanas y monopolios de tabacos y loterías.

21 No oblidem que en aquest moment Espanya era un país eminentment agrícola.

Polígons cadastrals de l'Horta Major

La nova llei redactada amb moltes pressions intentava ficar remei a la situació i, encara que aportava moltes qüestions modernes, encara no aplegava a la vertadera realització d'un vertader cadastre. La llei contemplava dos aspectes:

- 1.) **L'aspecte planimètric**, amb la realització d'un pla geomètric de cadascuna de les parcel·les i la divisió del terme municipal en sectors o POLÍGONS, atenent a les línies divisòries més significatives del territori, com eren els límits del terme municipal, el perímetre del nucli urbà, les vies de comunicació o els caixers fluvials.
- 2.) **L'aspecte agronòmic**, amb la descripció literal de les parcel·les cadastrals, fetes sobre el terreny amb la producció de cada parcel·la.

Els treballs els efectuarien conjuntament els serveis del cadastre i els veïns de cada població, a més d'una Junta Pericial del municipi, composta per l'Ajuntament i una representació dels propietaris. En 1923 s'autoritzava l'estudi per a la viabilitat de la fotografia aèria per a l'agilització de la confecció del cadastre nacional. L'any 1925

serà el protagonista d'una nova llei cadastral amb una major perfecció tècnica i de valor jurídic, ja que permetia la connexió amb el registre de la propietat, però una altra vegada s'oposaran sectors influents de la societat per a la no realització del modern cadastre, a més a més, agreujat per les convulsions polítiques espanyoles d'aquells anys.

LA FINALITZACIÓ DEL CADASTRE RÚSTIC (1941-1964)

Després de la postguerra i el canvi de cicle econòmic dels anys seixanta del passat segle, s'inicia una nova etapa en la confecció del cadastre espanyol, on les pressions del món agrícola són més dèbils. Entre 1944 i 1959 finalitza la confecció del cadastre iniciat en les darreres dècades del segle XIX. L'impuls de la fotografia aèria, amb els vols nord-americans de la primera dècada dels anys cinquanta agilitzarien els treballs.

La confecció del cadastre d'Antella en aplicació de la llei anterior es realitzaria als anys vint del passat segle i quedaria dividit en els següents polígons amb les parcel·les corresponents.

ZONA REGABLE	Número de Polígon	NOM de la Partida	Extensió H. ²⁹	CONREUS
POLÍGON	508	ASSUT	19,76	Tarongers
POLÍGON	509	VIVER	21,27	Tarongers
POLÍGON	501	REGUER	07,04	Tarongers
POLÍGON	502	Xarquía	12,16	Tarongers
POLÍGON	010	Havana	42,94	Tarongers
POLÍGON	510	ORÓ	19,30	Tarongers
POLÍGON	008	ILLES DEL PLA	71,93	Tarongers
POLÍGON	007	Clot de Coles	21,24	Tarongers
POLÍGON	019	Sorts Majors	24,66	Tarongers
POLÍGON	018	Racó	14,34	Tarongers
POLÍGON	006	Fonteta	20,49	Tarongers
POLÍGON	009	Viver (a)	3,45	Tarongers
	TOTAL		278,58	

²⁹ Les mesures del present quadre són del INSTITUT VALENCIÀ DE CARTOGRAFIA de la Generalitat Valenciana. Elaboració pròpia.

CONCLUSIONS

Al llarg del present treball i del anterior hem vist com s'ha construït la xarxa de reg del terme d'Antella aprofitant l'extensa capa quaternària dels meandres del Xúquer.

Ara ens ha tocat fer un repàs de l'anterior i una vegada construïda la xarxa hidràulica hem fet una breu aproximació a la legislació de la propietat de la terra, i com han evolucionat els diversos treballs per a la formació d'una estadística per a conèixer la riquesa del país una vegada abolit, encara que legalment, el sistema feudal i prendre l'estat liberal el poder.

Tanquem el treball amb les anotacions següents amb l'ideari de l'Estat liberal sobre la formació del **cadastre**:

«Nada es tan necesario en un pueblo bien gobernado y regido, y nada da mejor muestra de su buena administración como la formación de un buen catastro, como la exactitud de los datos estadísticos, para que ellos sean el regulador exacto y preciso, en la imposición de las contribuciones generales y de los impuestos parciales, ya á cada provincia, ya a cada pueblo, ya a cada particular. De lo contrario, no puede haber justicia ni aun equidad en el repartimiento de las cargas públicas que es la operación más delicada y difícil para los gobiernos, la que acarrea mas disgustos y conflictos; y por eso en todos tiempos y en todas las naciones se han ocupado los hombre destinados á dirigir los negocios públicos, á formar y á ir perfeccionando sucesivamente la estadística territorial y comercial, que es la base de la verdadera riqueza de las naciones.»

«Diccionario de Agricultura Práctica» Economía Rural-Madrid 1855.³⁰

Actualment el Reial Decret Legislatiu 1/2004 de 5 de març (BOE Número 58 de 8 de març de 2004) va aprovar el text refós de la llei del cadastre immobiliari que és la norma vigent en l'actualitat.

Real Decreto Legislativo 1/2004, de 5 de marzo, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Catastro Inmobiliario.

Artículo 1. Definición, naturaleza y ámbito de aplicación.

1. El Catastro Inmobiliario es un registro administrativo dependiente del Ministerio de Hacienda en el que se describen los bienes inmuebles rústicos, urbanos y de características especiales tal y como se definen en esta ley.

2. Esta ley será de aplicación en todo el territorio nacional, sin perjuicio de lo previsto en los regímenes forales especiales vigentes en el País Vasco y Navarra.

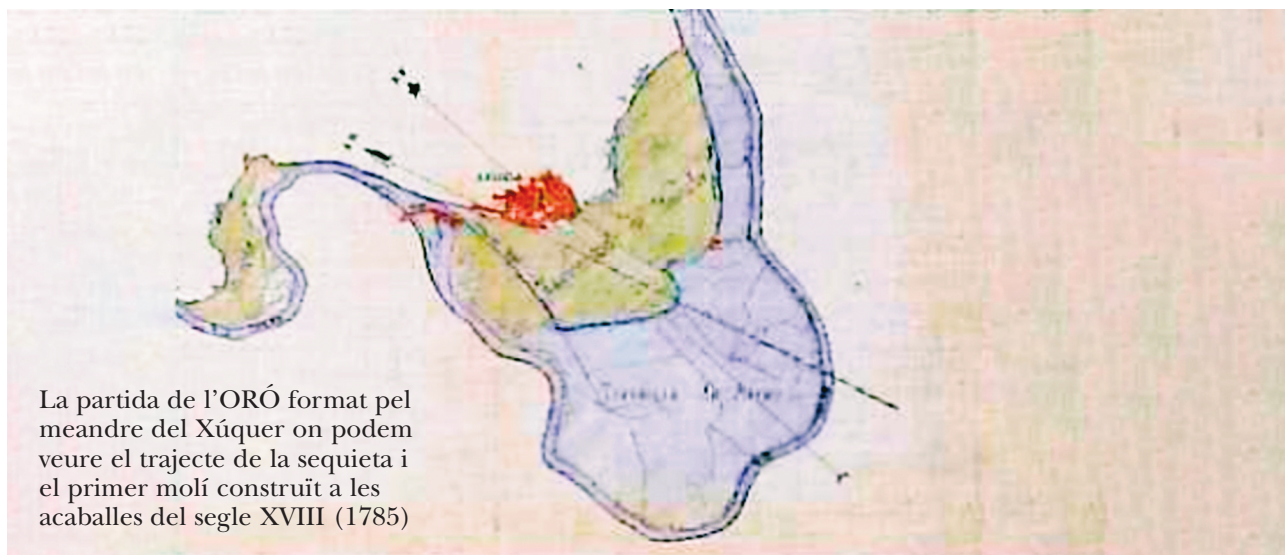
Artículo 2. Principios informadores del Catastro Inmobiliario.

1. La información catastral estará al servicio de los principios de generalidad y justicia tributaria y de asignación equitativa de los recursos públicos, a cuyo fin el Catastro Inmobiliario colaborará con las Administraciones públicas, los juzgados y tribunales y el Registro de la Propiedad para el ejercicio de sus respectivas funciones y competencias. Asimismo, estará a disposición de las políticas públicas y de los ciudadanos que requieran información sobre el territorio, en los términos previstos en el título VI.

2. Lo dispuesto en esta ley se entenderá sin perjuicio de las competencias y funciones del Registro de la Propiedad y de los efectos jurídicos sustantivos derivados de la inscripción de los inmuebles en dicho registro.

«BOE» núm. 58, de 8 de marzo de 2004, páginas 10137 a 10154

FOTOS DE LA SEQUIETA PER AL RECORD

La partida de l'ORÓ format pel meandre del Xúquer on podem veure el trajecte de la sequieta i el primer molí construït a les acaballes del segle XVIII (1785)

ANNEX³¹

1.- EXPEDIENT DE 1840

Expediente de la formación de las ordenanzas para el régimen y gobierno de la

*Acequia de este lugar.
Excmo Señor*

JOSÉ SANCHIS Y VALLS, Alcalde Constitucional del lugar de Antella, JOSÉ MARTINEZ Y VARGAS, Sindico Procurador del Ayuntamiento de dicho lugar hallados al presente en esta Capital a V.C. y con el debido respeto

EXPONEN: Que en el referido lugar existe una azequia que tomando el agua en termino de Tous sirve para regar las partidas de REGUER, ISLETA, AVANA, ORO y otras, todas situadas en el enunciado termino de ANTELLA donado que solo sirve para regar las partidas enunciadas existentes todas en el termino de dicho lugar de aquí ha provenido que se titule a aquella, la Azequia del Pueblo.

1 La dirección de esta se halla y siempre lo ha estado a cargo del Ayuntamiento del referido Pueblo de Antella siguiendose de immemorial su regimient por medio de ordenanzas y disposicions adoptades por dicha corporación y dictades con armonia y beneplacito de los interesados en el riego de la misma hasta el 9 de octubre de 1837, que fue sorprendido el pueblo de Antella por la facción capitaneada por el cabecilla TALLADA³² y en su estância en el mismo se quemaron rasgaron y destrozaron cuantos documentos preciosos existien en su archivo de modo que desde aquella fecha hasta el presente, aunque la enumerada azequia lo haya estado y lo esta gobernada por sus Ayuntamientos Constitucionales han tenido que valerse en el regimient y gobiernode la misma , de una manera immemorial por no hallarse apoyada en bases solidas y estables, proviniendose segon en cada paso dificultades y expuestas las enumerades corporacions a cometer yerros irremediabls y quizas en perjuicio de algunos de sus regantes. Para evitar semejantes entorpecimientos crehen los comparecientes, como todos, o la mayor parte de los interesados en el aprovechamiento de las aguas de la citada azequia,

31 Aexiu Diputació de València. Secció Aigües.

32 ANTONIO TALLADA YROMEU (Ulldecona 1799-Chinchilla 1839) Oficial de les tropes carlistes en la Primera de les tres guerres carlistes espanyoles per motiu de la successió a la trona del Regne d'Espanya després de la mort de Fernando VII. En 1833 es va unir a les tropes carlistes de Morella. Assistí a diferents enfrontaments bèl·lics en les terres del Maestrat castellonenc i català. Fou galardonat fins aplegar al grau de coronel en gener de 1837, moment on es van fer paer part de la «facció» de Tallada,diverses incursions per la Ribera del Xúquer i, entre elles, l'entrada en Antella on segons les cròniques es van cremar els arxius de la localitat i els de la séquia del poble. Mort afusellat per les tropes isabelines (realistes) el 13 de març de 1838 en Chinchilla (Albacete). No seria la primera volta que partides carlistes entraren a Antella en 1871 van tornar a entrar i cremaren una altra vegada l'arxiu i el Registre Civil, acabat aquest últim de ficar-se en funcionament.

que el medio más expedito lo sería la formación de nuevas ordenanzas que poniéndose en..... con los anteriores suprimiendo los artículos que no sean conducentes y reponiéndose en su lugar otros pueda designarse en lo sucesivo de una manera estable y para mayor expedición quede a cargo de una junta que se nombrase anualmente entre los interesados en aquellos., su dirección (por) los Ayuntamientos pesando sobre ellos tantos cargos como caldría tener (contra si no pueden distraerse en otros, cual lo es el de la dirección de la misma.)

2 Para la formación de las insinuadas ordenanzas, puesto que las anteriores fueron quemadas no encuéntran otro arbitrio que la celebración de una Junta General de los regantes propietarios de la citada acequia y como no puede celebrarse sin el permiso de VC, Por ello,

3 SUPPLICAN: A VC., se servirá concedir permiso al Ayuntamiento Constitucional del lugar de Antella (a quien representan los exponentes) para la celebración de una junta general de los regantes propietarios de la insinuada acequia de dicho lugar denominada del PUEBLO, a fin de formar las ordenanzas que deban servir de regimiento en lo sucesivo. Asilo esperan de VC.

Valencia, 17 de marzo de 1840.

Fdo: José Martínez y Vargas. José Sanchis y Valls.

2.- TRENCAMENT SEQUIETA PER AVINGUDA DEL XÚQUER EN 1616.

“Gerony Andinar i Miquel Palomero en qualitat d’arrendadors dels fruyts, rendes y emoluments del lloch de Antella: diuen que ab ocasió de les grans pluges que san sucedit estos diez prepasats y la avinguda del Xuquer des on preu laygua la cequia de Antella y ab les bertents de les muntanyes y barranchs per son discorre la dita cequia aquella se sa romput en moltes parts obrintse los caysers per los quals seenva perduda laygua de dita cequia.

De forma que es imposible poderse valer y aprovecharse della los behins y habitadors de dit lloch per a regar les terres y heretats que possisquen, y per a reparar del dany succesit en dita cequia fou menester mes de 500 Lliures conforme de la (.....) per persones expertes que san vist y recorregut la dita sequia y com el Senyor (Miquel salvador) tinga obligació de donar y conformar aygua corrent en dita cequia y que lo temps de regar los sembrats” 8-02-1616.

3.- INFORMACIÓ PÀGINA WEB SÉQUIA REIAL DEL XÚQUER.

La Acequia Particular de Antella era la propietaria original del azud y la sequieta, manteniendo durante siglos su propia organización y ordenanzas.

En el año 1867, se firma el convenio de anexión de la Acequia Particular de Antella a la Acequia Real del Júcar, transfiriendo los derechos, acciones y preeminencia.

... desde época musulmana las tierras de Antella se han regado con aguas del Júcar a través de la Acequia Particular de Antella. También conocida como la Sequieta, que tomaba el agua del río Júcar desde su propio Azud.³³

4.- BREU SINTESI DE L’EVOLUCIÓ DE LA SEQUIETA D’ANTELLA

Construcció per la comunitat camperola musulmana. ,,.,.,,¿?

Domini senyorial.....	1500-1857
Breu període d’administració municipal.....	1857-1864
Venda a la Séquia Reial del Xúquer.....	1864
Intent de revertir la sequieta al poble.....	1936
Domini de la Séquia Reial.....	1939-Actualitat

Antella, juliol de 2022.